

HELSINGBORG

Revisionsrapport

Likvärdighet, tillgänglighet och delaktighet för barn och unga

Stadsrevisionen

Likvärdighet, tillgänglighet och delaktighet för barn och unga– 2026

Framtagen av Stadsrevisionen i Helsingborgs stad

Datum: 2026-06-17

Diarienummer: 48/2026

Kontakt: stadsrevisionen@helsingborg.se

Foto: Helsingborgs stad

Innehåll

Sammanfattning	4
Inledning	5
Syfte och revisionsfrågor, avgränsning	5
Revisionskriterier	6
Metoder	7
Resultat av granskningen.....	8
Ramverk för granskningen.....	8
Styrning av verksamheten	10
Kunskap och analys av målgruppers behov.....	16
Möjlighet till dialog och inflytande.....	21
Uppföljning och kontroll	24
Systematisk samverkan	28
Samlad bedömning och rekommendationer.....	31

Sammanfattning

Stadsrevisionen har i sin revisionsplan 2026 beslutat att genomföra en granskning av likvärdighet, tillgänglighet och delaktighet för barn och unga. Syftet med granskningen har varit att bedöma om idrotts- och fritidsnämnden i tillräcklig grad bedriver ett systematiskt arbete för att säkerställa likvärdighet, tillgänglighet och delaktighet för barn och unga i stadens fritidsverksamhet, i enlighet med nämndens inriktning.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att idrotts- och fritidsnämnden i allt väsentligt bedriver ett tillräckligt systematiskt arbete för att säkerställa likvärdighet, tillgänglighet och delaktighet för barn och unga i stadens fritidsverksamhet i enlighet med nämndens inriktning.

Granskningen visar att nämnden har säkerställt att prioriteringen av barn och unga i enlighet med nämndens inriktning, är förankrad i styrdokument och verksamhetsplanering. Det finns organisatorisk kompetens och utvecklingsinitiativ som stödjer ett barnrättsperspektiv, liksom en systematik i uppföljning, samverkan och delaktighetsfrämjande arbete. Nämnden arbetar också aktivt med att samla in och analysera data om deltagande målgrupper, samt med att skapa former för dialog, inflytande och eget initiativtagande bland barn och unga. Vidare finns etablerade samarbeten både lokalt och externt som bidrar till kunskapsutveckling och förstärkta resurser.

Dock visar granskningen att nämnden kan utveckla och tydliggöra strukturer för barnrättsperspektivet i beslutsprocesserna. Därtill att målgruppsarbetet riktat till dem som *inte* deltar i stadens fritidsverksamhet kan förstärkas ytterligare genom utvecklad samverkan, stärkt kommunikation och uppsökande verksamhet. Granskningen visar att åtgärder påbörjats, men att resultat och effekter ännu inte följts upp.

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi idrotts- och fritidsnämnden att:

- I högre utsträckning säkerställa att barnkonsekvensanalyser tillämpas i ärenden som rör barn och unga, samt att barnrättsperspektivet tydligare integreras i arbetsprocesser och beslutsunderlag.
- I enlighet med nämndens inriktning och tilldelade uppdrag, vidareutveckla arbetet med målgruppsanalyser samt förebyggande åtgärder för att i högre utsträckning nå de målgrupper som i dag inte tar del av nämndens verksamheter.
- Utveckla analysen av resultat och effekter av genomförda åtgärder kopplade till likvärdighet, tillgänglighet och delaktighet.

Inledning

Barnkonventionens fyra grundprinciper fastslår bland annat alla barns lika värde och rättigheter, såsom rätten till fysisk, psykisk och social utveckling. Barn ska också kunna ha möjligheten att uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör dem. En aktiv fritid kan bidra till en positiv hälsoutveckling och även bidra positivt till barn och ungas identitetsutveckling, självkänsla, sociala kompetens och problemlösningsförmåga.

Staden uttrycker i Livskvalitetsprogrammet hur samband mellan hälsa, tillgänglighet, delaktighet och en meningsfull och aktiv fritid, bidrar till en god livskvalitet och bättre uppväxtvillkor för barn och unga. Staden har en viktig roll i att bidra till att fler barn och unga deltar i aktiviteter och i att öka deras inflytande i frågor som berör dem. Utifrån Livskvalitetsprogrammet har staden antagit Plan för lika möjligheter, som beskrivs vara det stadsövergripande verktyget i arbetet mot diskriminering och för mänskliga rättigheter. Planen omfattar samtliga sju diskrimineringsgrunder men även socioekonomiska förutsättningar.

I idrott- och fritidsnämndens inriktning framgår att barn och unga ska prioriteras och att nämnden ska erbjuda en tillgänglig och inkluderande verksamhet i hela staden och minska utanförskapen. Samtidigt pekar Livskvalitetsprogrammet och undersökningar inom Ung livsstil¹ (där staden deltagit) på att det finns flera utmaningar i att göra utbudet jämlikt och tillgängligt för alla grupper. Det handlar om kommunikativa, sociala, ekonomiska, fysiska och geografiska hinder som behöver överbryggas för att inte riskera att barn och ung exkluderas från en meningsfull och aktiv fritid.

De förtroendevalda revisorerna har utifrån sin riskanalys beslutat att göra en granskning av idrotts- och fritidsnämndens arbete för att säkerställa likvärdighet, tillgänglighet och delaktighet för barn och unga. Uppdraget ingår i revisionsplanen för 2026.

Syfte och revisionsfrågor, avgränsning

Syftet med granskningen är att bedöma om idrotts- och fritidsnämnden i tillräcklig grad bedriver ett systematiskt arbete för att säkerställa likvärdighet, tillgänglighet och delaktighet för barn och unga i stadens fritidsverksamhet i enlighet med nämndens inriktning.

¹ Forskningsprojektet "Ung livsstil" fokuserar på ungas levnadsvillkor och preferenser.

Granskningen omfattar följande revisionsfrågor:

- Har nämnden i sin styrning av verksamheten integrerat Barnkonventionens principer, stadens övergripande styrdokument inom området för att säkerställa likvärdighet, tillgänglighet och delaktighet för barn och unga?
- Kartläggs och analyseras olika målgruppers behov för deltagande i nämndens verksamhet med utgångspunkt från likvärdighet, tillgänglighet och delaktighet?
- Säkerställer nämnden att barn och unga har möjlighet till dialog och inflytande i beslutsprocesserna?
- Säkerställer nämnden en ändamålsenlig kontroll och uppföljning av att verksamheten tillgodoser behoven av likvärdighet, tillgänglighet och delaktighet för barn och unga?
- Finns etablerad systematisk samverkan till stöd för utvecklingsarbetet, såsom föreningsliv, akademi och andra delar av stadens organisation?

Granskningen avser idrotts- och fritidsnämnden. Granskningen har avgränsats till nämndens insatser för att säkerställa likvärdighet, tillgänglighet och delaktighet för barn och unga. Utgångspunkterna är Barnkonventionens övergripande grundprinciper och stadens övergripande styrdokument genom Livskvalitetsprogrammet och Plan för lika möjligheter.

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analys, slutsatser och bedömningar. Revisionskriterierna för denna granskning utgörs av:

- Kommunallag (2017:725) 6 kap, § 6.
- Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter, "Barnkonventionen", artikel 2, 3, 6 och 12.
- Livskvalitetsprogrammet 2025–2027, Helsingborgs stad.
- Plan för lika möjligheter 2022–2027, Helsingborgs stad.
- Nämndens interna styrdokument avseende föreningsbidrag och fördelningsprinciper.

Metoder

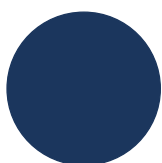
Granskningen har skett genom dokumentstudier och intervjuer. I dokumentstudierna har vi utgått från Barnkonventionen, Livskvalitetsprogram och Plan för lika möjligheter för att tydliggöra det övergripande styrande ramverket för granskningen. På nämnds nivå har det innefattat planer och rapporter för nämndens inriktning, mål och ekonomi under mandatperioden. Dokumentstudier har även genomförts av nämndens styrdokument som reglerar villkor för föreningsbidrag och fördelning av träningstider, samt vägledning och metodik för hur verksamheten ska arbeta med delaktighet, bemötande och service.

Intervjuer har genomförts med fritidschef, enhetschefer för ungdomsverksamheten, teamchef för föreningservice, strategiska utvecklare och samordnare. Ett antal av intervjuerna har i sina tjänster även tillhörande roller som barnrättsstrateger och delaktighetssamordnare, vilket varit av betydelse för granskningen. Administrativ chef för Fritid Helsingborg har besvarat frågor skriftligen. Även handläggare på stadsledningsförvaltningen har intervjuats utifrån stadens demokrativillkor vid beviljande av bidrag till föreningar.

Intervjuerna samt utbildningsdirektör har erhållit granskningen för faktakontroll.

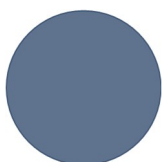
Granskningen har genomförts av Helsingborgs stads revisionskontor på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna. Berörda sakkunniga revisorer har prövat sitt oberoende i enlighet med Skyrevs (Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer) rekommendation och inte funnit något hinder mot att utföra granskningen. Rapporten har kvalitetsgranskats av revisionsdirektören enligt angiven rutin i syfte att säkerställa att granskningen efterlever god revisions sed i kommunal verksamhet samt Skyrevs vägledning och rekommendationer.

Granskningsområdet har bedömts enligt nedan bedömningsskala vilket följer Skyrevs vägledning och rekommendationer.

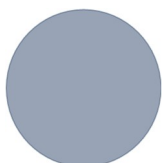
I allt väsentligt ändamålsenlig/tillräcklig

Bedömningskriterierna är i allt väsentligt uppfyllda. Avvikelse/brister som behöver åtgärdas är av mindre karaktär.

Delvis ändamålsenlig/tillräcklig

Bedömningskriterierna bedöms delvis vara uppfyllda. Det finns avvikelser/brister som behöver åtgärdas.

Inte ändamålsenlig/tillräcklig

Bedömningskriterierna bedöms inte vara uppfyllda. Det finns väsentliga avvikelser/brister som behöver åtgärdas.

Resultat av granskningen

Ramverk för granskningen

Barnkonventionens grundprinciper

Artikel 2, 3, 6 och 12 utgör Barnkonventionens fyra grundprinciper och ska vara vägledande i allt arbete som rör barn och unga. Alla övriga 50 artiklar utgår ifrån dem.²

- Artikel 2: Om alla barns lika värde och rättigheter. Ingen får diskrimineras.
- Artikel 3: I alla åtgärder som rör barn ska barnets bästa alltid beaktas och ges företräde vid bedömningar och beslut. Begreppet "barnets bästa" är konventionens grundpelare. Vad som är barnets bästa måste avgöras i varje enskilt fall och hänsyn ska tas till barnets egen åsikt och erfarenhet.
- Artikel 6: Varje barns rätt till liv, överlevnad och utveckling. Det handlar inte bara om barnets fysiska hälsa utan också om den andliga, moraliska, psykiska och sociala utvecklingen.
- Artikel 12: Barnets rätt att bilda och uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör hen. När åsikterna beaktas ska hänsyn tas till barnets ålder och mognad.

Livskvalitetsprogrammet

Helsingborgs livskvalitetsprogram 2025–2027 som beslutats av kommunfullmäktige, är (tillsammans med översiktsplanen) stadens övergripande strategiska styrdokument för hållbar utveckling. Staden ska enligt programmet bland annat:

- Säkerställa jämlika möjligheter att delta i idrotts- och fritidsaktiviteter.
- Samverka med och stimulera föreningslivet, särskilt för att nå barn som annars inte deltar.
- Minska ekonomiska, sociala och praktiska hinder för deltagande.
- Höja barn och ungas inflytande över fritidsutbudet.

Hur staden ska arbeta med programmets viljeinriktningar konkretiseras bland annat i Plan för lika möjligheter.

² Barnombudsmannens webbplats, sidversion 2026-02-06.

Plan för lika möjligheter

Plan för lika möjligheter är Helsingborgs stads övergripande styrdokument för att säkerställa att alla invånare – oavsett kön, etnicitet, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsidentitet, religion, ålder eller socioekonomi – har likvärdiga möjligheter att delta i samhället. Planen ska fungera som ett verktyg för att förebygga diskriminering och stärka mänskliga rättigheter i all kommunal verksamhet. Planen är antagen av kommunfullmäktige och giltig 2022–2027.

Barn och unga lyfts som en grupp med särskilt behov av trygga, inkluderande miljöer, där det finns stöd för att delta i sociala aktiviteter. Barn och unga ska också kunna utöva representation och delaktighet i kommunala processer. Planen belyser utmaningar i att unga tjejer, utrikes födda, hbtqi-personer och personer med funktionsnedsättning har lägre delaktighet i sociala aktiviteter och känner sig mindre inkluderade än andra målgrupper.

Förvaltningar med ansvar för fritid, idrott, föreningsliv och ungdomsverksamhet ska enligt planen nå grupper som i mindre utsträckning deltar i aktiviteter, säkerställa att aktiviteter är inkluderande, och tillgängliga. Planen lyfter fram behovet av samverkan med föreningslivet för att bland annat öka inkluderingen och kunna nå grupper som staden inte når själv. Barn i utsatthet nämns som en sådan målgrupp. Staden ska bistå föreningslivet med kunskap och metodstöd, samt erbjuda forum för dialog.

Nämndens inriktning

Idrotts- och fritidsnämnden har under mandatperioden 2023–2026 årligen, genom sin inriktning, fastställt att barn och unga utgör nämndens prioriterade målgrupp.

För 2023 uttryckte nämnden i inriktningen att verksamheten även skulle vara nytänkande och öppen för nya idéer och arbetssätt. Med fokus på unga skulle nya mötesplatser med nytt innehåll utformas. Inriktningen betonade också att lika möjligheter för pojkar och flickor var en viktig förutsättning för nämndens arbete.

För åren 2024, 2025 och 2026 har nämnden (utöver barn och unga som prioriterad målgrupp) beslutat om en inriktning som pekar på vikten av dialog med invånare och föreningsliv i arbetet med att erbjuda verksamhet och anläggningar som stimulerar fritid och folkhälsa. Nämnden uttrycker att verksamheten ska vara tillgänglig och inkludera invånare i hela staden. Nämnden ska ta en aktiv roll i stadens trygghetsarbete och verka för minskat utanförskap.

Interna styrdokument

Skol- och fritidsförvaltningen/Fritid Helsingborg har även interna regelverk och vägledningar som ska bidra till att säkerställa att barn och unga är den prioriterade målgruppen i verksamheten:

- Villkor för föreningsbidrag (se avsnittet Styrning av verksamheten).
- Fördelningsprinciper (se avsnittet Styrning av verksamheten).
- Metodhandbok (se avsnittet Möjlighet till dialog och inflytande).
- Bemötandekod (se avsnittet Möjlighet till dialog och inflytande).

Styrning av verksamheten

I detta avsnitt besvaras revisionsfrågan om nämnden i sin styrning av verksamheten integrerat Barnkonventionens principer och stadens övergripande styrdokument inom området för att säkerställa likvärdighet, tillgänglighet och delaktighet för barn och unga.

Organisation

Utöver centrala stödfunktioner har nämnden närmast stöd av en specifik del av skol- och fritidsförvaltningen med ansvar för fritidsverksamheten, Fritid Helsingborg. Fritid Helsingborg har cirka 140 medarbetare. När vi i rapporten använder begreppet "förvaltningen" avser vi Fritid Helsingborg. I de fall texten syftar på hela skol- och fritidsförvaltningen används det begreppet.

Fritid Helsingborg leds av en fritidschef, som är underställd utbildningsdirektören. Underställda fritidschefen finns enheter för Stöd och support (inklusive föreningservice), Anläggningar samt två jämställda, men geografiskt uppdelade, enheter för öppen fritidsverksamhet, "Ung Fritid".

Omsättande av inriktningen

Av intervjuerna framgår att nämndens inriktning med fokus på barn och unga utgör en integrerad del av verksamheten. Intervjupersonerna har olika ansvar och roller inom flera enheter i Fritid Helsingborg men är samstämmiga i att det praktiska arbetet utefter styrningen och inriktningen vilar på tre grundpelare:

- Barnkonventionen
- Plan för lika möjligheter
- Europeiska principer och riktlinjer för lokal öppen fritidsverksamhet (den så kallade "chartern")

I intervjuerna framhåller flera tjänstepersoner inriktningens betydelse och dess närvarande roll i verksamhetens arbete med att prioritera och fördela resurser, särskilt med hänsyn till att barn och unga utgör den prioriterade målgruppen. Att inriktningen upplevs som vägledande av medarbetarna framgår bland annat av att förvaltningen

de senaste åren har fått ett ökat antal uppdrag att hantera. I intervjuerna exemplifieras detta bland annat med aktiviteter för seniorer samt ökat deltagande i trygghetsskapande åtgärder.

Det framkommer i flera av intervjuerna att Barnkonventionen, Plan för lika möjligheter och chartern (se nedan) i mångt och mycket binder samman det utåtriktade arbetet för att stötta medarbetena i kompetensutveckling i att anpassa verksamheten till barn och ungas behov.

Omsättande av Barnkonventionen

Inom idrotts- och fritidsnämnden finns fyra medarbetare som i en del av sina tjänster har rollen som barnrättsstrateg. Beroende på hur medarbetarens uppdrag ser ut kan rollen som barnrättsstrateg innefatta utvecklingsarbete samt utbildning och bevakning av att barnrättsperspektivet genomsyrar kommunala beslut och processer.

I intervjuer framkommer att Fritid Helsingborgs barnrättsstrateger medverkar i stadsgemensamt utvecklingsarbete, genomför utbildningsinsatser samt till viss del medverkar i översyn av egna regelverk och granskningar av föreningars bidragsredovisningar. Barnkonventionen ingår även som moment i introduktionen till nyanställda och det finns ett workshopmaterial för barnrättsutbildning/fortbildning av personalen. För medarbetare inom Ung Fritid är det enligt enhetscheferna obligatoriskt med utbildning i Barnkonventionen.

I förvaltningens *Handbok för tjänsteskrivelser* finns vägledning för att beakta barnrättsperspektivet i ärendeberedningen. Det finns dock inget krav eller uttalad riktning från staden i vilken omfattning barnkonsekvensanalyser ska genomföras. I intervju framkommer att det finns utrymme för förvaltningen och nämnden att bli bättre på att genomföra barnkonsekvensanalyser inför större beslut, exempelvis vid utformning av nya anläggningar. Intervjuade, känner bara till att detta har gjorts en gång (Oceanhamnsbadet) sedan konventionen blev lag 2020. Fritidschefen bekräftar detta. En förklaring som fritidschefen ger i intervju är att det är viktigt, men inte alltid så lätt, att komma in i processen vid rätt tidpunkt. Inte minst för att deltagande unga ska kunna få en ändamålsenlig och aktuell återkoppling på synpunkter som framförts.

Vid granskning av nämndens protokoll från och med juni 2024 till och med maj 2026 framträder inga ärenden eller beslut där ärendeberedningen indikerar att barnkonsekvensanalys genomförts eller att barn och unga hörts i nämndens beslutsprocess. Samtidigt konstaterar vi att nämnden under samma period har haft relativt få beslutsärenden. Det framgår att nämnden i beslutsprocessen för det årliga budgetarbetet genomför en intern dialog innan beslut, där nulägeskarta/-analys används som underlag. Denna innehåller enligt fritidschefen flera viktiga perspektiv och behov för barn och unga, även om barn och unga inte involveras direkt i processen.

Samtidigt framkommer i intervjuer att förvaltningen ofta använder andra metoder än specifikt barnkonsekvensanalys för att involvera barn och unga i projekt. Ett sådant exempel som ges är att enheten för anläggningar ofta involverar barn och unga i samband med projekt kopplat till utformning av anläggningar och byggnationer. Den involveringen är ofta möjlig genom samverkan med skolor och förskolor i det aktuella området.

Sett till konventionens artikel 2 – om att inget barn får diskrimineras – möter verksamheten vissa utmaningar eftersom det är svårt att fullt ut förbättra och anpassa de äldre lokalerna och anläggningarna, men att det hela tiden görs försök att finna nya lösningar, lite i taget. I arbetet med att tillgängliggöra Ung Fritids lokaler och mötesplatser framgår i intervju att verksamheten tagit hjälp av DHS Helsingborg³.

Omsättande av Plan för lika möjligheter

Intervjupersonerna ger uttryck för att Fritid Helsingborg, sett till sin relativt lilla organisation, är representerade och närvarande i lärträffar och andra aktiviteter i staden kopplat till arbetet med planen. Intervjuade uppger att förvaltningen gjort stora förflyttningar sedan planen infördes i stadens organisation, bland annat i förmågan till samverkan. I intervju framkommer att Fritid Helsingborg håller öppna informationsmöten för all personal var fjortonde dag. På dessa möten ges information om projekt, nätverk och liknande. Plan för lika möjligheter är en fast punkt på agendan vid varje möte.

I intervjuer framgår att Fritid Helsingborg erbjuder en grundutbildning i föreningskunskap för förtroendevalda i föreningslivet. I utbildningen ingår barnrätt, föreningsdemokrati och aspekter ur plan för lika möjligheter. Utbildningen är obligatorisk för nystartade föreningar som söker stöd. Om Fritid Helsingborg har information om att en förening har en nyvald ordförande, så bjuds denne också in personligen. Utbildningen genomförs två gånger per år och i samarbete med RF-SISU.⁴

I följande avsnitt ges även beskrivningar av hur nämnden arbetar med att nå underrepresenterade grupper sett till faktorer som kön, geografiskt område, socioekonomiska möjligheter, funktionshinder samt tillgängliga och trygga verksamheter. Nämndens arbete med att skapa ett utökat deltagande och möjligheter till inflytande beskrivs också i granskningens övriga avsnitt nedan.

³ DHS är en paraplyorganisation för lokala funktionshinderföreningar i Helsingborg.

⁴ RF-SISU är Riksidrottsförbundet och SISU Idrottsutbildarna i gemensam organisation på distriktsnivå.

Europeiska principer och riktlinjer för lokal öppen fritids- och ungdomsverksamhet

Fritid Helsingborg har sedan början av 2020-talet varit medlem i den ideella organisationen KEKS (Kvalitet och kompetens i samverkan). Genom medlemskapet arbetar verksamheten utifrån europeiska principer för lokal öppen fritidsverksamhet, även kallad "chartern". Till chartern är i dag ett 80-tal kommuner i Europa anslutna, varav flera i Sverige. Syftet med chartern är att omsätta övergripande politiska mål till konkreta riktlinjer för kvalitet i den lokala fritids- och ungdomsverksamheten, med fokus på principer, styrning, organisation, praktik och kvalitetsutveckling.

Enhetscheferna för Ung Fritid lyfter fram charterns betydelse för att konkretisera uppdraget med den öppna fritidsverksamheten för medarbetarna. Det har också blivit tydligare att återrapportera till förvaltningsledningen och nämnden om verksamheten på ett konsekvent och återkommande sätt. En bidragande faktor är det metod- och systemstöd som KEKS erbjuder för planering, inrapportering och uppföljning av aktiviteter, den så kallade 'loggboken'. Av KEKS webbplats framgår att det bakomliggande syftet med loggboken är att möjliggöra en likartad och jämförbar datarapportering mellan anslutna medlemmar.

Inom ramen för KEKS bedrivs också utbildningar och seminarier. I intervju framhåller fritidschefen att verksamhetens medarbetare ska få delta i så stor utsträckning som möjligt i dessa utbildningar, det ska inte vara ett "chefsforum". En barnrättsstrateg inom Ung Fritid uppger att chartern är ett återkommande ämne i verksamheten, till exempel på APT.

Villkor för föreningsstöd

Demokrativillkoret

Kommunfullmäktige beslutade den 26 november 2019 (§ 178) att fastställa stadsgemensamma formella och kvalitativa krav på föreningar för att erhålla bidrag och stöd av stadens förvaltningar. De kvalitativa villkoren beskrivs också som demokrativillkor. Ett av villkoren är att föreningens verksamhet ska bedrivas med respekt för barns rättigheter enligt Barnkonventionen.

Alla föreningar som söker stöd av stadens förvaltningar bedöms efter dessa villkor som ett första steg i ansökningsprocessen. Bedömningen görs av medarbetare på stadsledningsförvaltningens avdelning för demokrati och juridik. Av intervju med handläggare framgår att merparten av bedömningen görs utifrån inlämnad dokumentation av föreningen (årsredovisning, verksamhetsberättelse, revisorsintyg, protokoll från årsstämma).

Ett beslut av stadsledningsförvaltningens handläggare om att en sökande uppfyller demokrativillkoren, gäller för samtliga nämnder som erbjuder stöd. Samtidigt är villkoren tydliga med att det inte går att kombinera stöd hos olika nämnder till samma

verksamhet. Den nämnd som sökande vänder sig till kan åberopa kompletterande villkor till de stadsgemensamma. Så är fallet med idrotts- och fritidsnämnden, som har upprättat särskilda bestämmelser för stöd till föreningar.

Idrotts- och fritidsnämndens särskilda villkor för föreningsbidrag

I dokumentet *Bestämmelser för idrotts- och fritidsnämndens ekonomiska stöd till föreningar 2026*⁵ framgår de krav som gäller för att föreningar med verksamhet för barn, ungdomar, pensionärer och personer med funktionsnedsättning ska kunna ansöka om ekonomiskt stöd hos nämnden. Av villkoren framgår att föreningar ska möta krav på visst antal medlemmar/deltagande i åldern 7–20 år för att kvalificera sig för flertalet av nämndens stödformer. Föreningar ska kunna redovisa detta genom medlemsförteckningar och närvarorapporter. Det finns undantagsvillkor, exempelvis att föreningar anslutna till DHS funktionshinderrörelsen⁶ inte har åldersrelaterade villkor på samma sätt som ovan.

Villkoren ställer krav på att föreningarna ska vara öppna för barn och ungdomar. I villkoren framgår inga specifika krav vad gäller likvärdighet, tillgänglighet och delaktighet för barn och unga. Dock framkommer i intervju att föreningar som söker stöd för första gången ska genomgå utbildning i bland annat barnrätt. Av intervju framgår att en barnrättsstrateg deltar i utbildningsmomenten, men deltar inte i arbetet med översyn av bidragsvillkoren på samma sätt som för fördelningsprinciperna (se nedan).

Fritidschefen berättar i intervju att nämndens process för hantering av föreningsbidrag har setts över under de senaste åren, bland annat i syfte att förenkla och tydliggöra processen för den som söker. Fritidschefen ser ett behov av att framöver utveckla stödformer särskilt anpassade till små föreningar, eftersom stöden i grunden är utformade efter stora föreningar. Genom att genomföra förstärkningar och anpassningar i bidragsformerna, är nämndens förhoppning att skapa förutsättningar för föreningssammanhang till målgrupper som idag kanske inte har ett föreningssammanhang i Helsingborg.

Fördelningsprinciper för träningstider

Inom ramen för idrotts- och fritidsnämndens uppdrag har skol- och fritidsförvaltningen upprättat fördelningsprinciper, som ligger till grund vid fördelning av träningstider och verksamhetsperioder.⁷ Principerna utgår från en övergripande prioritetsordning 1–5 av målgrupperna barn och ungdomar i åldern sju till tjugo år (1), elitverksamhet (2), barn upp till sex år (3), vuxenverksamhet (4), samt övrig verksamhet (5).

⁵ Antagna i idrotts- och fritidsnämnden den 17 december 2025, § 54.

⁶ DHS är en paraplyorganisation för lokala funktionshinderföreningar i Helsingborg.

⁷ Bestämmelser för idrotts- och fritidsnämndens ekonomiska stöd till föreningar 2026 (version 2026_1a).

I intervju med teamchef för Föreningservice som fördelar tiderna, betonas att fördelningsprincipernas fokus på åldern sju till tjugo år är ett resultat av nämndens inriktning att prioritera barn och unga. I intervjuer framkommer också att Föreningservice alltid tar stöd av förvaltningens barnrättsstrategier vid översyn och utveckling av bestämmelserna. En barnrättsstrateg framhåller att närhetsprincipen är en viktig del av bestämmelserna vid tilldelning av hallar och tider till den yngre målgruppen. Detta bedöms vara betydelsefullt både för barns möjligheter att ta sig till aktiviteter och ur ett övergripande trygghetsperspektiv. Enligt teamchef sker översynen även i dialog med Helsingborgsidrottens Samorganisation (HISO).

Det kommer ibland frågor om varför elit prioriteras högre än barn upp till sex år i principerna, men enligt enhetschefen har det inte så stor praktisk betydelse då de två målgruppernas behov sällan konkurrerar i praktiken.

Chefer inom Ung Fritid berättar att deras behov av lokaler omfattas av prioritetsgrupp 1. Ung Fritid har också tillgång till ett antal egna anläggningar, som inte är bokningsbara för externa, såsom Viktoriahuset, Jutan, Tryckeriet och Fuzed. I intervju med Ung Fritids chefer betonar de att en av verksamhetens styrkor och förmågor är att kunna forma sig efter ett områdets specifika förutsättningar och behov. I dialogerna finns ofta lokalfrågan med, men tillgång till egen lokal bedöms inte vara ett måste för att bedriva verksamhet, det finns andra möjligheter till samverkan som kan erbjuda ändamålsenliga lösningar.

Uppdrag i verksamhetsplanen

Fritidschefen beskriver i intervju att även Fritid Helsingborgs verksamhetsplan utgör en tydlig styrning, i och med att det i verksamhetsplanen finns uppdrag tilldelade av utbildningsdirektören. I 2026 års verksamhetsplan ges fritidschefen följande uppdrag som har bäring på granskningsområdet:

- Att stärka kompetens och förmåga kring bemötande och service i Fritid Helsingborg. I uppdraget ingår att implementera en bemötandekod i hela organisationen.
- Att utveckla fritidsverksamheten för att möta och tillgodose behov från målgrupper i staden som idag i mindre utsträckning tar del av Fritid Helsingborgs verksamheter.

Av granskningen framgår att insatser pågår inom ovan tilldelade uppdrag. Åtterrapporering av vidtagna åtgärder och uppnådda resultat har vid granskningstillfället inte skett. Detta kommer enligt fritidschefen ske senare under året.

Bedömning

Vi bedömer att idrotts- och fritidsnämnden i sin styrning av verksamheten i **allt väsentligt** har integrerat Barnkonventionens principer och stadens övergripande styrdokument inom området för att säkerställa likvärdighet, tillgänglighet och delaktighet för barn och unga.

Vi grundar vår bedömning på att nämnden har uttryckt en tydlig prioritering av barn och unga i sin inriktning och i relevanta interna styrdokument. Därtill att skol- och fritidsförvaltningens ledning i verksamhetsplanen har beslutat om uppdrag som visar på utvecklingsområden inom likvärdighet, tillgänglighet och delaktighet för barn och unga.

Vidare grundar vi vår bedömning på att nämnden har medarbetare i organisationen med ansvar för att utveckla och utbilda verksamheten enligt Barnkonventionens principer och Plan för lika möjligheter. Vi noterar att barnrättsperspektivet har givits utrymme i utbildningsmaterial, mötesform och administrativ handledning vid ärendeberedning. Vi ser det som positivt att barnrättsstrateg deltar vid översyn av nämndens fördelningsprinciper, men konstaterar samtidigt att kompetensen inte används konsekvent vid översyn av andra styrdokument, exempelvis regelverket för föreningsbidrag.

Granskningen har också visat att nämndens systematiska användning av barnkonsekvensanalyser med involvering av barn och unga i beslutsprocessen inte har använts annat än i ett enstaka fall. I sammanhanget kan verksamheten dock redogöra för en medvetenhet om detta och har även beskrivit alternativa metoder för att involvera och inhämta barn och ungas synpunkter. Vi uppfattar dock att dessa inte sker genomgående och systematiskt inom förvaltningens delar. Vi kan inte se att barnrättsperspektivet tydligt lyfts fram i tjänsteskrivelser till nämnden trots att instruktioner för detta finns upptaget i handledningen för ärendeberedningen. Vi bedömer att barnrättsperspektivet i högre utsträckning kan införlivas på ett systematiskt sätt i nämndens arbets- och beslutsprocesser i ärenden som rör barn och unga.

Kunskap och analys av målgruppers behov

I detta avsnitt besvaras revisionsfrågan om idrotts- och fritidsnämnden bedriver ett ändamålsenligt arbete med att kartlägga och analysera olika målgruppers behov med utgångspunkt från likvärdighet, tillgänglighet och delaktighet.

Ung i Helsingborg

I intervju belyser fritidschefen att det generellt inom nämnden finns intresse för mer data. Beslutet att ingå i samarbetet som medlem i KEKS och de europeiska

principerna baserades bland annat på behovet av att göra verksamheten mer datadriven. Samtidigt betonas i intervju att det också finns en problematik i att samla in och kartlägga vissa data och/eller deltagare. Att ställa personliga eller privata frågor till barn och unga kan riskera att negativt påverka hur de upplever trygghet och deltagande i Ung Fritids aktiviteter.

Staden har tidigare deltagit som samarbetspart i Ung Livsstil, en forskarledd enkätstudie om barn och ungas idrott, kultur, fritid och hälsa. Studien omfattade även frågor om vad målgruppen önskar att kommunerna ska prioritera. Av intervjuerna framgår att staden har lämnat samarbetet efter att nyttan med undersökningen som beslutsunderlag utvärderats. Enligt fritidschefen syftar förändringen till att möjliggöra en snabbare framtagning av enkäten i linje med nämndens beslutsprocesser samt att förvaltningens dialog med stadens unga kring resultat och analys av rapporten ska bli tydligare.

Från och med i år ska förvaltningen själva sammanställa en ungdomsrapport för Helsingborg, Ung i Helsingborg. Avsikten är att använda redan insamlade data som förvaltningen har tillgång till genom stadens bokningssystem Rbok som innehåller data om föreningsliv, medlemsantal, aktivitetsgrad och deltagande. Därtill kommer data användas från den årliga mötesplatsenkäten och data från Loggboken inom Ung Fritids verksamhet (förklaras utförligare i avsnittet Möjlighet till dialog och inflytande). Detta kombinerar förvaltningen med bakgrundsdata från den nationella folkhälsoenkäten och andra undersökningar gjorda av exempelvis Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) och Länsstyrelsen. En strategisk utvecklare ansvarar för arbetet och en första utgåva är på väg att sammanställas och väntas kunna presenteras i mitten av juni 2026.

Det framgår av intervju med fritidschefen att förvaltningen är medveten om att det blir en läroprocess med första utgåvan. Tanken är att genomföra en ungdomsrapport årligen. Utvecklaren framhåller att det under hösten blir viktigt att även utvärdera användbarheten tillsammans med både nämnden och förvaltningens olika verksamhetsdelar och anpassa process och innehåll efter lärdomarna. Det framgår att arbetet med ungdomsrapporten i sin nuvarande form inte har något direkt dialog med barn och unga (deras svar och synpunkter finns i primärdata). Men det uppges i intervju att det har väckts en tanke om att bilda fokusgrupper efter rapportens publicering, för att utveckla och fånga upp.

Mötesplatsenkäten

Som en del av medlemskapet i de europeiska principerna och riktlinjerna för lokal öppen fritids- och ungdomsverksamhet (KEKS) och det ovan beskrivna systemstödet, har Fritid Helsingborg tillgång till en mötesplatsenkät som genomförs årligen. Alla medlemskommuner genomför samma form av enkät, vilket möjliggör jämförelse och analys.

Mötesplatsenkäten vänder sig till de barn och unga som deltar i någon av de verksamheter och aktiviteter som Ung Fritid är med och anordnar. Utöver frågor om

utbudet ställs frågor om regler, delaktighet och trygghet. Det finns också frågor om skolresultat, föreningsmedlemskap och andra bakgrundsfaktorer. Huvudsakliga resultat redovisas i nämndens årsbokslut i form av nyckeltal. Av årsbokslutet 2025 framgår att nämnden vidtagit åtgärder utifrån försämrat resultat (se avsnittet Uppföljning och kontroll).

Enhetscheferna för Ung Fritid beskriver att de även använder systemet mera löpande för att följa upp verksamheten på fritidsgårdar, aktivitetshus och mötesplatser. Gruppenkäter används för de aktiviteter och dem som deltar under en begränsad period eller aktivitet. I intervju framgår att gruppenkäterna, som är mera riktade sett till deltagande i specifik verksamhet, ställer frågor om individen känner att den kan vara sig själv, om den kan påverka och om den känner sig trygg. Den fritidsledare som ansvarar för aktiviteten har också ansvar för att genomföra och samla in enkäterna.

Nulägesanalys över behoven

I nämndens rapportering följs flera nyckeltal upp per tertial. Ett sådant är fördelningen mellan pojkar och flickor som deltar i Ung Fritids verksamhet. I årsbokslutet 2025 noterar nämnden att fördelningen blivit alltmer ojämn, med pojkar i allt större majoritet. Den strategiska utvecklare som ansvarar för rapportsammanställning till nämnden och löpande följer nyckeltalen belyser att antalet flickor som deltar i aktiviteter numerärt har ökat, men att antalet pojkar har ökat markant mer, vilket skapat en ojämnare fördelning.

I flera av intervjuerna förklaras att detta beror på att pojkar i mycket högre grad är benägna att delta i öppen verksamhet som inte kräver så mycket förberedelse eller planering. Exempel som ges är att Ung Fritid når många pojkar genom bollspel och e-sport. Detta förhållande gäller inte flickor i alls lika hög grad, flickor är mer benägna att söka sig till mera strukturerad verksamhet som är "annonserad" i god tid. I sin delårsrapport per april 2026 lyfter nämnden även fram icke-binära som en målgrupp som baserat på inkomna enkätsvar har ökat sitt deltagande, målgruppen har inte omnämnts i tidigare årsbokslut under mandatperioden. Nämnden anger att den behöver arbeta mera riktat mot flickor och icke-binära framöver och utveckla mera inkluderande arbetssätt.

Socioekonomiska faktorer

Socioekonomiska faktorer och liknade hinder kan enligt intervjuade inte kategoriseras till en homogen målgrupp, men i sitt beslut om inriktning, mål och ekonomi för 2026 ger nämnden uttryck för ett behov av att sänka trösklarna för deltagande i fritidsverksamheten och erbjuda ett brett utbud av aktiviteter i samarbete med föreningsliv, skolor och andra aktörer. Nämnden lyfter även fram att segregation och ekonomiska klyftor skapar ojämlika möjligheter till fritid, vilket riskerar att fördjupa sociala skillnader och otrygghet. Nämnden rapporterar att det är ännu för tidigt att fullt ut bedöma effekten av fritidskortet, men sammantaget indikerar utvecklingen att

fler barn och unga nås av aktiviteter.⁸ Cheferna inom Ung Fritid uppger att det socioekonomiska perspektivet är en del av det ständigt förebyggande arbetet. Fritidsledarna jobbar mycket med att fånga upp de unga som riskerar dras in i en ogynnsam utveckling och ge dem ett nytt meningsfullt sammanhang.

Fritid Helsingborg har genom etablerandet av Aktivitetsbanken skapat möjligheten för barn och unga att låna utrustning i stället för att köpa, vilket bidrar till att sänka trösklarna. I flera av intervjuerna uttrycks dock att Aktivitetsbankens placering i dagsläget (Jutan på Gåsebäck) inte är optimal, sett till tillgänglighet och trygghet, särskilt ur ett barnrättsperspektiv. Det ges uttryck för att en mera central placering hade varit önskvärd, inte minst sett till hur mycket verksamhet som sker i Idrottens Hus, Ishallen, Friidrottshallen, Helsingborg Arena och de omkringliggande utomhusytorna. Förvaltningen har återkopplat efter intervjuerna att beslut har tagits om att flytta verksamheten till Idrottens hus under hösten 2026.

I verksamhetsplan 2026 framgår att fritidschefen fått i uppdrag att utveckla fritidsverksamheten för att möta och tillgodose behov från målgrupper i staden som idag i mindre utsträckning tar del av Fritid Helsingborgs utbud. Fritidschefen uppger i intervju att en återrapportering med förslag på aktiviteter ska vara klar till sommaren och planeras aktiveras till hösten 2026.

Geografiska faktorer

Cheferna för Ung Fritid anger i intervju att de bedömer att verksamhet finns på de platser där den behövs, men att det är en bild som är föränderlig. Behoven ändras och flyttas men verksamheten, särskilt om den är lokalbunden, har inte lika lätt att hänga med. Därför bedöms det av intervjuade som viktigt att nämnden har en flexibilitet och goda samarbeten för att kunna anpassa och komma i gång med närvaro när nya behov uppstår – och att ha fokus på närvaro och aktiviteter, inte på lokalfrågan.

Samtidigt lyfts en utmaning i intervjuer att det är svårare att arbeta med målgrupperna i med flertalet mindre tätorter/byar runt central staden. De saknar ofta strukturen i form av uttalade mötesplatser, lokalt föreningsliv och ideella krafter. Detta leder till att de potentiella målgrupperna också rör sig bort från området på sin fritid, vilket gör det svårt att etablera närvaron.

Funktionshinder

En annan utmaning som lyfts i flera intervjuer är möjligheten att ta emot barn och unga med olika funktionshinder, rörelseförmågor, NPF⁹ eller liknande. I intervju av handläggare på stadsledningsförvaltningen som hanterar föreningsansökningar utifrån stadens demokrativillkor, framkommer att denne i rollen som

⁸ Fritidskortet är ett nationellt stöd som gör det möjligt för barn mellan 8 och 16 år att delta i organiserade fritidsaktiviteter, oavsett familjens ekonomi.

⁹ Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) beror på hur hjärnan arbetar och fungerar. De vanligaste funktionsnedsättningarna är adhd, autism, Tourettes syndrom och språkstörning.

föreningssamordnare, upplever att det är vanligt förekommande att föräldrar och unga tar kontakt eftersom de känner att de inte hittar en lämplig förening.

Fritidschefen berättar i intervju att det är en utmaning med många perspektiv men att både verksamhet och idéer till utveckling finns. Gällande funktionshinder så har flera av stadens större idrottsföreningar anpassade aktiviteter, till exempel inom innebandy, handboll, fotboll och gymnastik. Direkt riktat till barn och unga har Fritid Helsingborg samarbete med vård- och omsorgsförvaltningen, kulturförvaltningen och anpassad gymnasieskola för att erbjuda regelbunden verksamhet på aktivitetshuset Tryckeriet.

I delårsrapport per april 2026 redovisar nämnden också att den under året gått med i ett forskningsprojekt tillsammans med Lunds universitet och DHS funktionshinderrörelsen i Helsingborg för att omsätta stadens funktionshinderspolitik i praktiken, så att alla kan delta på lika villkor. Det är dock för tidigt att beskriva resultat av samarbetet.

Det växande antalet NPF- diagnoser är ett område för lärande och utveckling för både staden och föreningslivet. Fritidschefen berättar i intervju att det erbjuds alltmer utbildningar för föreningar gällande NPF. Det finns även möjligheter till anpassningar som inte nödvändigtvis kräver komplicerade eller omfattande insatser.

Utvecklingsuppdrag

Fritidschefen har också för avsikt att verksamheten ska utforska målgruppsarbete utefter intressen, där ålder inte ska vara en faktor. Här lyfts exemplet med Popycon¹⁰, en målgrupp som Fritid Helsingborg inte haft någon relation till alls tidigare, men som nu är en förening med cirka 200 medlemmar och med stöd av Fritid Helsingborg anordnar ett årligt event på Tryckeriet som har tusentals besökare.

En av förvaltningens barnrättsstrateger har även rollen som delaktighetssamordnare inom Ung Fritid. I intervju beskrivs hur några av de sommarjobbarna som förvaltningen tar emot 2026 kommer att få i uppdrag att undersöka hur Ung Fritid kan nå ut bredare till de barn och unga som idag inte nås alls, med fokus på ett par av stadens bostadsområden. Sommarjobbarna kommer att få en utbildning om barn i fattigdom och introduceras till bostadsområdenas förutsättningar.

Bedömning

Vi bedömer att idrotts- och fritidsnämnden **delvis** bedriver ett ändamålsenligt arbete med att kartlägga och analysera olika målgruppers behov med utgångspunkt från likvärdighet, tillgänglighet och delaktighet.

Vi grundar vår bedömning på att nämnden har ett utvecklat arbete med att undersöka deltagande målgrupper, liksom bakgrundsfaktorer för barn och ungas delaktigheter i

¹⁰ Popycon är en mötesplats för alla som är intresserade av populärkultur, skapande och cosplay

fritidsaktiviteter, vilket skapar möjlighet till gemensamma jämförelser och analyser mellan kommuner. Arbetet följs löpande i nämnden genom ett antal nyckeltal och nämnden har också fattat beslut om åtgärder vid otillräcklig utveckling, såsom fördelningen av föreningsdelaktighet mellan pojkar/flickor/icke-binära.

Granskningen visar dock flera utmaningar i arbetet att nå nya målgrupper, särskilt bland de barn och unga som inte deltar alls i dag, vilka utgör en tydlig del i nämndens beslut och uppdrag som givits till fritidschef. Nämnden belyser att segregation och ekonomiska klyftor skapar ojämlika möjligheter till fritid, vilket riskerar att fördjupa sociala skillnader och otrygghet. Utmaningar finns även i mer perifera geografiska områden, samt i att omhänderta särskilda behov inom funktionsspektrat. Vi noterar att nämnden är medveten om utmaningarna och att utvecklingsidéer, samarbeten och åtgärder vidtagits i vissa delar, vid granskningstillfället saknas dock redovisade analyser och realiserade åtgärder.

Det är positivt att nämnden har fattat beslut om att utveckla och anpassa sin ungdomsrapport i syfte att bättre integrera resultat i beslutsprocesserna och därigenom stärka analysarbetet samt barn och ungas delaktighet och inflytande.

Vi ser det som viktigt att nämnden fortsatt utvecklar sitt arbete med målgruppsanalys och fortsatt söker samverkan med andra aktörer med kompletterande kompetenser och resurser för att möta identifierade behov.

Möjlighet till dialog och inflytande

I detta avsnitt besvaras revisionsfrågan om idrotts- och fritidsnämnden har säkerställt att barn och unga har möjlighet till dialog och inflytande i beslutsprocesserna.

Den grundläggande rättigheten

Samtliga övergripande styrdokument som berörs i granskningen fastslår och värnar rätten för barn och unga att komma till tals och bli hörda. Det inkluderar Barnkonventionen, de europeiska principerna för öppen ungdoms- och fritidsverksamhet, samt stadens Plan för lika möjligheter. Inom idrotts- och fritidsnämnden framkommer flera metoder, verktyg och vägledningar för att möjliggöra denna rättighet för stadens barn och unga.

Idrotts- och fritidsnämnden redovisar i delårsrapporten per april 2026 att det är ett uttalat fokus för Ung Fritid att utveckla förutsättningarna för att öka andelen ungdomsproducerad verksamhet. I nämndens årsbokslut 2025 framgår av nyckeltal från mötesplatsenkäten, en nedgång i ungas upplevda delaktighet och inflytande, från 66 procent 2021 till 56 procent 2025.

Metodhandbok för ungas delaktighet och inflytande

Metodhandboken är en egenproducerad vägledning för medarbetarna inom Ung Fritid i att skapa "rätt" sorts delaktighet i utbudet av aktiviteter. Handboken är framtagen av en medarbetare som i sin roll arbetar med barnrättsfrågor och delaktighet.

Medarbetaren berättar i intervju att idén till en metodhandbok kom av det beslut som beskrivs ovan, att verksamheten skulle arbeta mer med ungas inflytande och underlätta för fler ungdomsproducerade aktiviteter.

Materialet är framarbetat i workshops med personalen på Ung Fritid som lagt till praktiska erfarenheter. Det samlade underlaget är strukturerat i metodhandboken och kopplat till en modell kallad inflytandetrappan. Modellen är en läroprocess uppdelad i olika trappsteg, från passivt deltagande till verkligt medbestämmande och är en central del av metodhandboken. I intervju framgår att metodhandboken ännu inte är helt klar men planeras att lanseras efter sommaren, i samband med Ung Fritids årliga planeringsmöte. Granskningen har fått ta del av en arbetsversion av handboken.

Bemötandekoden

I verksamhetsplanen 2026 har fritidschefen tilldelats uppdraget att stärka verksamhetens kompetens och förmåga kring bemötande och service. I uppdraget ingår att implementera en bemötandekod i hela organisationen. Granskningen har fått ta del av en arbetsversion av bemötandekoden.

I intervju med barnrättstrateg framgår att denne är processledare för framtagandet av bemötandekoden. Medarbetaren beskriver bemötandekoden som en grundläggande vägledning för alla personal i hur besökare, samarbetspartners och kollegor ska bli bemötta och servade och vad det betyder för upplevelsen. Bemötandekoden berör till exempel vikten av att skapa en trygg och jämlik plats för alla och att uppträda tillgängligt och inlyssnande.

Enhetscheferna inom Ung Fritid beskriver i intervju hur stort värde kommunikation och bemötande har för att verksamheten ska lyckas med att vara tillgänglig, jämlik och trygg. De beskriver fritidsledarnas roll och närvaro som viktig för barn och unga även utöver verksamhetens uppdrag. Detta eftersom unga ofta upplever det som lättare att prata med en fritidsledare än många andra vuxna. Enhetscheferna prioriterar återkommande fortbildning för personalen inom området, ofta i samarbete med externa organisationer. Exempelvis med ChildX (en stiftelse mot exploatering av barn) har utbildat i beteende och bemötande på internet och Kvinnojouren, som föreläst om unga tjejers utsatthet.

Möjlighetsbanken

Möjlighetsbanken är Ung Fritids egen "evenemangsfond". Ur denna kan ungdomar söka pengar för att genomföra en idé/aktivitet. Beroende på komplexitet, omfattning

och vad den sökande själv vill, så finns fritidsledare i bakgrunden för att stötta och tipsa vid behov. Möjlighetsbanken är ett sätt för unga att själva förverkliga en synpunkt, till exempel att det saknas någon typ av aktivitet eller evenemang. Den som genomför en aktivitet genom möjlighetsbanken ska vara med och följa upp hur det gick. Unga sitter också med i den styrgrupp som går igenom och beviljar inkomna ansökningar. Styrgruppen träffas en gång per vecka och resultat och utvärdering förs in i Loggboken (KEKS).

Det framgår i intervju med enhetscheferna för Ung Fritid att banken är ett verktyg som fritidsledarna använder för att uppmuntra fler unga att testa att genomföra egna idéer och önskemål. Hur stor andel av verksamheten inom Ung Fritid som är ungdomsproducerad följs via nyckeltal, som ett mått på delaktighet och inflytande.

Ung Fritids delaktighetssamordnare uppger i intervju att det under 2025 genomfördes 26 olika aktiviteter och arrangemang inom ramen för möjlighetsbanken. Normalt kommer det in två till tre ansökningar i veckan och bilden är att det är olika personer som söker. Delaktighetssamordnaren uppger att det även finns även lokala möjlighetsbanker som är knutna till en särskild fritidsgård eller mötesplats.

Synpunktshantering

I intervju med fritidschefen framgår att nämnden under 2026 avser att utveckla sin synpunktshantering. Ett identifierat behov är att mera systematiskt samla in, sammanställa och analysera inkomna synpunkter. Synpunktshantering sker idag inom alla Fritid Helsingborgs enheter, men på olika sätt. Verksamheten ska bli bättre på att se mönster och lära av varandra för att utveckla och höja kvalitén.

Enhetscheferna för Ung Fritid delar uppfattningen att synpunktshanteringen behöver förbättras och ett utvecklingsarbete har påbörjats. För Ung Fritid handlar det mycket om att det ska bli lättare för unga att lämna synpunkter, men också att det interna omhändertagandet av synpunkter kan förbättras.

Bedömning

Vi bedömer att idrotts- och fritidsnämnden **i allt väsentligt** har säkerställt att barn och unga har möjlighet till dialog och inflytande i beslutsprocesserna.

Vi grundar vår bedömning på att nämnden arbetar utvecklande med barn och ungas delaktighet, exempelvis genom framtagande av metodhandbok och beslut om uppdrag utifrån bemötande och service. Det finns en uttalad viljeriktning av nämnden att öka barn och ungas delaktighet och inflytande över utbud och aktiviteter och utvecklingen följs upp genom nyckeltal i nämndens redovisning. Utöver att följa andelen ungdomsproducerad verksamhet, ser vi det som positivt att nämnden även följer ungas egen värdering av inflytande delaktighet och ansvarstagande genom årlig enkät.

Vidare grundar vi bedömningen på att nämnden har en struktur för att möjliggöra för barn och unga att själva ta initiativ och genomföra aktiviteter och arrangemang genom att erbjuda Möjlighetsbanken. Det är också positivt att nämnden givit förvaltningen i uppdrag att utveckla och systematisera sin synpunktshantering i syfte att höja kvalitén.

Vi noterar dock utifrån tidigare granskningsavsnitt, att nämndens systematiska användande av barnkonsekvensanalyser i arbets- och beslutsprocesser utifrån ett barnrättsperspektiv och med barn och ungas möjlighet till delaktighet och inflytande, inte används konsekvent i nämndens beslutsprocesser.

Uppföljning och kontroll

I detta avsnitt besvaras revisionsfrågan om idrotts- och fritidsnämnden har säkerställt en ändamålsenlig kontroll och uppföljning av att verksamheten tillgodoser behoven av likvärdighet, tillgänglighet och delaktighet för barn och unga.

Uppföljnings- och utvärderingsplan

Idrotts- och fritidsnämnden upprättar årligen en uppföljnings- och utvärderingsplan för nämnden. I beslutet av 2026 års plan (antagen 17 december 2025, § 57) framgår rapportering om Ung Fritids verksamhet under hösten 2025 samt våren och sommaren 2026; en rapport om undersökningen Ung i Helsingborg; samt uppföljning av dialoger med föreningslivet. Jämfört med 2025 års plan finns nu även undersökningen Ung i Helsingborg upptagen i planen. (se tidigare avsnitt Kunskap och analys av målgruppernas behov).

Mål

Nämnden har under mandatperioden tidigare målsatt utvecklingen enligt sin inriktning, bland annat med att:

- nya verksamhetsformer ska tas fram för att skapa ett bredare utbud,
- verksamhet med kontinuerlig närvaro ska upprättas på nya platser utanför centrala Helsingborg,
- ett ökat samarbete med föreningslivet för att skapa rikt och kvalitativt utbud för helsingborgare i alla åldrar, samt
- att andelen föreningsaktiva i utsatta områden ska öka.

Måluppfyllelsen har återrapporterats till nämnden inom ramen för stadens styrmodell vid delårsrapport och årsbokslut. Samtliga mål har uppnåtts över tid.

För 2026 har idrotts- och fritidsnämnden målsatt arbetet med att öka andelen deltagare i aktiviteter med 5 procent. Prognosen för måluppfyllelsen vid delårsrapport per april 2026 är att målet kommer att uppnås, men att det är för tidigt att bedöma olika effekter. Nämnden redogör för att resultatet i huvudsak beror på ett breddat utbud av aktiviteter, ökad samverkan med föreningsliv och skola samt riktade insatser som avgiftsfria aktiviteter och stöd i utsatta områden.

I delårsrapporten per april 2026 redogör nämnden även för utvecklingen utifrån sin inriktning. Nämnden beskriver bland annat att utvecklingen för barn och unga visar på en positiv utveckling i deltagande och engagemang i Ung Fritids verksamheter. Nämnden belyser samtidigt utmaningar och utvecklingsbehov, dessa har beskrivits ovan i avsnittet Kunskap och analys av målgruppers behov.

Intern kontroll

I nämndens plan för uppföljning av intern kontroll 2026 framgår att nämndens avser följa upp synpunkts- och klagomålshanteringen. Nämnden vill säkerställa att synpunkter och klagomål hanteras och utreds, så att tilliten till verksamheten inte skadas.

Uppföljning av föreningar

Administrativ chef vid Fritid Helsingborg har det övergripande ansvaret för handläggning av idrotts- och fritidsnämndens bidrag. Chefen pekar på tre arbetsmoment som nämnden framför allt kan använda för att följa upp föreningarnas efterlevnad av stadens demokrativillkor och nämndens egna villkor:

- Årlig granskning av uppdaterade årshandlingar i samband med att föreningarna ansöker om att bli bidragsberättigade.
- Dialog med föreningar vid oklarheter eller signaler om avvikelser, exempelvis vid stora förändringar i medlemsantal, aktiviteter, nyttjande av bokningar etc.
- Fritid Helsingborg har även samverkan med RF-SISU i frågor som rör föreningsutveckling och föreningskunskap (här ingår även barnrättsfrågor).

Sett till den tredje punkten, planeras under hösten 2026 utbildningar avseende barnkonventionen i samverkan mellan Fritid Helsingborg och RF-SISU.

Utbildningsbehovet är betydelsefullt för många föreningar, särskilt vid nybildande eller vid byte av styrelse eller ordförande.

På Föreningservice har chef och medarbetare noterat ett ökande problem av att föreningar och/eller lagledare tar extra betalt på plats för mera elitutvecklande träning av barn och unga. Även fritidschefen bekräftar denna bild i intervjun och berättar att den noterats även i andra kommuner som staden samverkar med. Att ta extra betalt bryter mot stadens regelverk. Främst bryter det mot den jämlika möjligheten för barn

och unga och skapar både ekonomiska och sociala hinder för att delta och kan vara direkt diskriminerande. Enligt fritidschefen riskerar den som bryter mot villkoren att få indraget ekonomiskt stöd, men en större effekt är också att föreningen nedgraderas till lägsta prioritetsgrupp för träningstider. Därtill har föreningarna oftast nolltaxa för anläggningshyran i sitt stöd från staden och då tillåts ingen extra betalning för deltagande. Uppföljning sker enligt intervjuerna löpande genom dialog med föreningarna.

Administrativ chef beskriver att vid konstaterade eller misstanke om brister i en förening, sker i första hand dialog inom förvaltningen och berörda funktioner, där verksamheten ser över föreningens tillgång till bidragsansökningar, rätt till nolltaxa och anläggningar. Vid behov begär förvaltningen in kompletterande material, till exempel i form av medlemsmatrikel, årshandlingar och ytterligare ekonomiska underlag. Vid behov tar Föreningservice stöd av barnrättsstrateg för bedömningar av föreningars redovisade efterlevnad av demokrativillkoren. I frågor om föreningsdemokrati som behöver klargörande har Fritid Helsingborg oftast dialog med RF-SISU.

Konsekvenser och sanktioner för en förening som inte uppfyller villkoren kan bli aktuella i form av nekat eller återkallat föreningsbidrag och att föreningen nedprioriteras från lokaler och träningstider enligt fördelningsprinciperna. Vid behov kan särskilda beslut fattas av Fritidschef på delegation av idrotts och fritidsnämnden.

I intervju med fritidschef och strategisk utvecklare framgår att Fritid Helsingborg ser ett behov av att den inledande kontrollen enligt stadens demokrativillkor och andra formella villkor behöver förstärkas. De betonar att de uttalar sig med ett resursperspektiv, att befintliga handläggare på stadsledningsförvaltningen löser uppgiften, men att uppdragets omfång är för tidskrävande för den avsatta resursen. Fritidschefen ser risker med att det skapas ett mått av falsk trygghet att dokumentation med demokrativillkor och formella krav är godkända "på förhand" på stadsgemensam nivå när de når Fritid Helsingborgs handläggare och föreningen är inne i systemet Rbok. Förvaltningens egna handläggare gör därför fördjupade stickprov på inskickade dokument och i intervju framkommer att oklarheter och tveksamheter upptäcks emellanåt. Fritidschefen uppger att det pågår en stadsövergripande diskussion om processen.

Intern uppföljning av den egna ungdoms- och fritidsverksamheten

KEKS metodstöd

Ung Fritids enhetschefer beskriver i intervju hur fritidsledare dagligen rapporterar i Loggboken efter genomförd verksamhet/aktivitet. Loggboken har både förberedda frågor att besvara och möjlighet att skriva fritt bland annat om hur aktiviteten gick, utifrån lärdomar och iakttagelser. De enskilda rapporterna sammanställs och grupperas per (geografiskt) verksamhetsområde inom Ung Fritid, totalt finns sex verksamhetsområden.

Sammanställt material används på gemensamma personalmöten där de går igenom och delas som erfarenheter. Varje medarbetare ska ha med sig en egen aktivitet att diskutera kring över de olika verksamhetsområdena, för gemensamt lärande. Enhetscheferna beskriver också hur de försöker hålla den röda tråden synlig i den dagliga driften genom att varje verksamhetsområde arbetar utifrån en Planner i Teams, där verksamhet och aktiviteter läggs in och kopplas till verksamhetens mål.

Genom metodstödet genomförs också den årliga mötesplatsenkäten (se tidigare avsnitt Möjlighet till dialog och inflytande).

Av idrotts- och fritidsnämnden rapportering och redovisning framgår att den följer upp verksamheten genom nyckeltal. Sett till granskningsområdet redovisas bland annat besöksstatistik och enkätresultat på:

- Antal besök på fritidsgårdar och mötesplatser.
- Andelen flickor av besöken på fritidsgårdar och mötesplatser.
- Barn och ungas värdering av trygghet och bemötande i verksamheten.
- Barn och ungas värdering av inflytande delaktighet och ansvarstagande.
- Barn och ungas värdering av miljö och utbud.

Uppföljning av fysisk tillgänglighet

I intervju med enhetscheferna för Ung Fritid framgår att verksamheten har tagit hjälp av DHS Helsingborg (paraplyorganisation för funktionshinderföreningar) för att göra tillsyn över Ung Fritids lokaler och även genomföra utbildning för personalen. Cheferna ser dock ett behov av att mer metodiskt införa denna typ av tillsyn i samband med den årliga skyddsronen av verksamhetens lokaler.

Bedömning

Vi bedömer att idrotts- och fritidsnämnden **i allt väsentligt** har säkerställt en ändamålsenlig kontroll och uppföljning av att verksamheten tillgodoser behoven av likvärdighet, tillgänglighet och delaktighet för barn och unga.

Vi grundar vår bedömning på att nämnden följer upp utvecklingen inom prioriterade områden. Granskningen visar att nämnden har agerat genom att målsätta utvecklingsbehov, använder den interna kontrollen för att följa upp arbetet med bemötandekod och tillgänglig service, samt agerar med åtgärder utifrån utvecklingen av nyckeltal och statistik baserat på mätningar av ungas upplevelser av verksamheten. Vi noterar att nämnden tydliggör krav på återslag i sin uppföljnings- och utvärderingsplan och håller den aktuell i samband med nya åtgärder, såsom ungdomsundersökningen.

Vidare bedömer vi att idrotts- och fritidsnämnden har en systematisk uppföljning och kontroll av föreningslivets efterlevnad av nämndens villkor för bidrag och tillgång till träningstider. Granskningen visar dock att nämnden identifierat vissa svagheter i den stadsgemensamma processen, vilket lyfts till stadsgemensam dialog. Vi ser det som viktigt att nämnden säkerställer en tillräcklig uppföljning av villkor och dokumentation, vid behov i samverkan med andra berörda nämnder. Särskilt sett till ambitionen att förenkla ansökningsprocesserna för mindre föreningar men även utifrån identifierade risker som jämlik och inkluderande verksamhet och tillgängliga lokaler.

Systematisk samverkan

I detta avsnitt besvaras revisionsfrågan om idrotts- och fritidsnämnden har en etablerad systematisk samverkan till stöd för utvecklingsarbetet, såsom föreningsliv, akademi och andra delar av stadens organisation.

Översiktlig sammanställning

De granskningsinsatser som genomförts och redovisats i samband med besvarandet av föregående revisionsfrågor ger sammantaget en bred bild av idrotts- och fritidsnämndens systematiska samverkan.

Kvalitet och kompetens i samverkan (KEKS)

Medlemskapet i den ideella paraplyorganisationen KEKS ger nämnden tillgång till nationellt och internationellt erfarenhetsutbyte samt systemstöd för rapportering och undersökningar.

Riksidrottsförbundet – Idrottsutbildarna (RF-SISU)

Samverkan med RF-SISU Skåne innebär bland annat gemensamma utbildningsinsatser för föreningslivet i Helsingborg. Nämnden samverkar även med RF-SISU gällande föreningsutveckling och demokratifrågor i föreningslivet.

Helsingborgs idrottens samorganisation (HISO)

Nämnden samverkar med Helsingborgsidrottens Samorganisation (HISO) vad avser årlig revidering och översyn av nämndens villkor för föreningsbidrag och fördelningsprinciperna för träningstider. Samverkan underlättar samspelet med stadens föreningar sett till förståelse och kunskap kring regelverket.

Akademi och forskning

Nämnden redovisar i sin delårsrapport per april 2026 att den under året gått med i ett forskningsprojekt tillsammans med Lunds universitet och DHS i Helsingborg. Syftet beskrivs vara att utveckla en samverkansmodell för att omsätta stadens funktionshinderspolitik i praktiken, så att alla kan delta på lika villkor.

Preventiv arbete tillsammans (PART)

Idrotts- och fritidsnämnden och fem ytterligare nämnder från Helsingborg stad deltar tillsammans med Landskrona stad och primärvården i Region Skåne i samarbetet PART. Samarbetet syftar till att utveckla metoder på samhällsutmaningar som främjar barn och ungas utveckling, hälsa och skolgång.

Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP)

Ett idéburet offentligt partnerskap är en överenskommelse om samverkan mellan offentlig och idéburen sektor i syfte att uppnå ett visst allmännyttigt samhällsligt mål. Fritidschefen exemplifierar med att nämnden och en idrottsförening kan ingå en IOP för att få till stånd särskilda aktiviteter i ett område, utöver föreningens normala verksamhet för medlemmarna.

Lokal Överenskommelse (LÖK)

Den lokala överenskommelsen är en samverkansform mellan Helsingborgs stad och civilsamhället. LÖK hanteras centralt i staden och det är ett skäl till att idrottsföreningarna inte är så aktiva inom samverkansformen, enligt fritidschefen. Bilden är att föreningarna hellre har en direktkontakt med idrotts- och fritidsnämnden för samverkan. Dock medverkar representanter från Fritid Helsingborg när stadsledningsförvaltningen genomför dialoger inom ramen för LÖK.

Stadsgemensamma nätverk

Idrotts- och fritidsnämnden har medarbetare representerade i ett antal stadsgemensamma nätverk:

- Barnrättsnätverket – med utgångspunkt i barnkonventionen
- Meningsfull fritid – Fritid Helsingborg tillsammans med socialförvaltningen, kulturförvaltningen och skol- och fritidsförvaltningen med elevhälsan.
- Områdesnätverk (flera) – syfte och omfattning kan variera men samverkande parter kan vara Polisen, socialförvaltningen, vård- och omsorgsförvaltningen, skolor, föreningar och näringsidkare.
- Bidragshandläggarnätverket – omfattar handläggarna i de nämnder som hanterar stöd och bidrag till föreningar.
- Nätverk och lärträffar inom Plan för lika möjligheter – idrotts- och fritidsnämnden deltar bland annat med barnrättsstrateg.

Föreningsforum och föreningsdialoger

Idrotts- och fritidsnämnden har genom enheten Föreningservice regelbundna forum för föreningslivet, för fortbildning, hjälp med frågeställningar och synpunkter. Sedan

cirka 18 månader så bjuds alla föreningar i staden in en gång i månaden till föreläsningar och dialog. Deltagandet brukar vara cirka 15–20 föreningar per tillfälle.

Utveckling och behov i samverkansarbetet

Det framkommer av intervjuerna att samverkansarbetet har utvecklats och systematiserats under de senaste tio åren. Ett exempel som lyfts fram är att stadens gemensamma koncept "Tillsammans" har underlättat kontakter och dialog om samverksansmöjligheter med andra förvaltningar. Upplevelsen är att nämnden idag medverkar aktivt i fler nätverk än tidigare.

Samtidigt framkommer i intervju att det fortsatt upplevs svårt att få till stånd och framför allt bibehålla aktiva nätverk med externa parter utanför huvudorten trots uttalade mål inom området och fritidsledare som arbetar över ett större geografiskt område.

Det framkommer i intervjuerna att det finns utmaningar att komma in i ett tidigt skede av planeringsprocesserna i stadsdelarna. En utmaning som enligt de intervjuade varit under lång tid.

Bedömning

Vi bedömer att idrotts- och fritidsnämnden i **allt väsentligt** har en etablerad systematisk samverkan till stöd för utvecklingsarbetet, såsom föreningsliv, akademi och andra delar av stadens organisation.

Vi grundar vår bedömning på att nämnden har upprättat systematiska samverkansformer med externa parter för att stärka arbetet inom flera verksamhetsområden, inte minst gällande barn och unga. På internationell och nationell nivå har nämnden upprättat samverkan som möjliggör tillgång och deltagande i metodutveckling, kompetensutveckling och dedikerat systemstöd.

Granskningen visar att nämnden har en etablerad samverkan med föreningslivet i syfte att erbjuda kompetensutveckling, stödja och möjliggöra för föreningslivets egen utveckling, samt upprätthålla både kunskapsutbyte och synpunktshantering genom återkommande forum och dialoger med både paraplyorganisationer och enskilda föreningar.

Vidare grundar vi vår bedömning på att idrotts- och fritidsnämnden är deltagande part i ett antal olika nätverk i staden, av betydelse för barn och ungas utveckling, hälsa och möjligheter till en meningsfull och aktiv fritid.

Samlad bedömning och rekommendationer

Syftet med granskningen har varit att bedöma om idrotts- och fritidsnämnden i tillräcklig grad bedriver ett systematiskt arbete för att säkerställa likvärdighet, tillgänglighet och delaktighet för barn och unga i stadens fritidsverksamhet i enlighet med nämndens inriktning.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att idrotts- och fritidsnämnden i allt väsentligt bedriver ett tillräckligt systematiskt arbete för att säkerställa likvärdighet, tillgänglighet och delaktighet för barn och unga i stadens fritidsverksamhet i enlighet med nämndens inriktning.

Vi grundar vår bedömning på att nämnden har säkerställt att prioriteringen av barn och unga utifrån Barnkonventionens grundprinciper och stadens styrdokument, är förankrad i nämndens styrdokument och verksamhetsplanering. Det finns organisatorisk kompetens och utvecklingsinitiativ som stödjer ett barnrättsperspektiv, liksom en systematik i uppföljning, samverkan och delaktighetsfrämjande arbete.

Nämnden arbetar aktivt med att samla in och analysera data om deltagande målgrupper, samt med att skapa former för dialog, inflytande och eget initiativtagande bland barn och unga. Vidare finns etablerade samarbeten både lokalt och externt som bidrar till kunskapsutveckling och förstärkta resurser.

Granskningen visar att vissa arbetssätt inte tillämpas konsekvent, särskilt vad gäller integreringen av barnrättsperspektivet i nämndens beslutsprocesser och styrdokument, där exempelvis barnkonsekvensanalyser inför beslut används i begränsad utsträckning.

Det finns även utmaningar i att nå nya och underrepresenterade målgrupper, där socioekonomiska skillnader, geografiska förutsättningar och särskilda behov påverkar deltagandet. Nämnden har i granskningen redovisat ett flertal pågående och planerade åtgärder och uppdrag. Vid granskningstillfället har dock inte någon tydlig analys av insatsernas resultat och effekter synliggjorts. En sådan analys bedömer vi är central för att ytterligare stärka nämndens arbete och genomförandekraft med att säkerställa likvärdighet, tillgänglighet och delaktighet för barn och unga i stadens fritidsverksamhet.

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi idrotts- och fritidsnämnden:

- I högre utsträckning säkerställa att barnkonsekvensanalyser tillämpas i ärenden som rör barn och unga, samt att barnrättsperspektivet tydligare integreras i arbetsprocesser och beslutsunderlag.

- I enlighet med nämndens inriktning och tilldelade uppdrag, vidareutveckla arbetet med målgruppsanalyser samt förebyggande åtgärder för att i högre utsträckning nå de målgrupper som idag inte tar del av nämndens verksamheter.
- Utveckla analysen av resultat och effekter av genomförda åtgärder kopplade till likvärdighet, tillgänglighet och delaktighet.